

**ARAŞTIRMA ve GELİŞTİRME ANLAŞMALARINA İLİŞKİN
GRUP MUAFİYETİ TEBLİĞİ
TASLAĞI'NA DAİR TUSİAD GÖRÜŞÜ
TS/ŞİB/15-99**

Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>Kapsam MADDE 2</p> <p>...</p> <p>(2) Ortak üretim, yeniden satış, fikri hakların devri gibi başkaca bir temel amacı bulunan ve ortak ARGE' ye ilişkin yalnızca tali hükümler içeren anlaşmalar bu Tebliğ ile tanınan muafiyet kapsamı dışındadır.</p>	<p>Taslağın 2. maddesindeki "Ar-Ge'ye ilişkin tali hükümler" ifadesinin daha açıklayıcı şekilde belirtilmesi önerilmektedir.</p>	
<p>Tanımlar MADDE 4</p> <p>(1) Bu Tebliğin uygulanmasında;</p> <p>...</p> <p>(e) Faydalanma anlamında uzmanlaşma: Ortaya çıkan sonuçların faydalarının, taraflar arasında paylaşımını,</p>	<p>Faydalanma anlamında uzmanlaşma kavramı yeni bir kavram olduğundan ve AB'deki tanımında üretim, dağıtım gibi görevlerin teşebbüsler arasında dağılımı, bölge, müşteri veya kullanım alanı kısıtlamaları, münhasır lisans yoluyla bir tarafa üretim ve dağıtım hakkı verilmesi gibi teşebbüsler açısından önemli bazı hususları içerdiğinden mevcut tanım çok yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla, Taslak madde 4(e) ile getirilen "<i>faydalanma</i></p>	<p>(e) Faydalanma anlamında uzmanlaşma: <u>Ortaya çıkan sonuçların faydalarının, taraflar arasında paylaşımını, Tarafların aralarında üretim veya dağıtım gibi belirli görevlerin paylaşılması veya birbirlerine sonuçlardan faydalanmaya yönelik olarak, belirli bölgelere veya müşterilere veya kullanım alanına ilişkin sınırlamalar gibi kısıtlamalar getirmeleri anlamına gelmektedir; bu tanıma taraflardan sadece birinin diğer taraflarca sağlanan münhasır lisans kapsamında sözleşme konusu ürünleri üretmesi ve dağıtması durumu da dahildir.</u></p>

<p>(f) Fiili rakip: Aynı ilgili pazarda aktif olarak faaliyet göstermekte olan teşebbüsü,</p> <p>...</p> <p>(j) Potansiyel rakip: AR-GE anlaşmasının yokluğu durumunda fiyatlarda küçük ve kalıcı bir artış olması halinde, gerekli dönüştürme maliyetlerine katlanarak veya ek yatırımları yaparak üç yılı aşmayacak zaman diliminde ilgili pazara girme olasılığı bulunan teşebbüsü,</p>	<p><i>anlamında uzmanlaşma”</i> kavramının teşebbüslerce daha kolay anlaşılabilmesi ve hukuki belirlilik ilkesinin gereğinin yerine getirilmesi adına, söz konusu kavramın AB Tüzüğü’nde olduğu gibi detaylı bir biçimde tanımlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.</p> <p>Rakip teşebbüs tanımında “mevcut” rakipten bahsedilirken tanımlarda bunun yerine “fiili” rakip kavramı açıklanmıştır.</p> <p>Taslak Tebliğ’in tanımlar bölümünde bazı kavramların tanımında ve pazar payı eşiklerine ilişkin 6. maddenin 1. fıkrası (a), (b) ve (c) bentlerinde “ilgili pazar” kavramına referans verilmeyle birlikte bu kavramın herhangi bir tanımı yapılmamaktadır.</p> <p>Kavram karmaşasını önlemek için Taslak Tebliğ’deki potansiyel rakip kavramına ilgili coğrafi pazar boyutu açıkça belirtilmelidir. Buna ek olarak, potansiyel rakip kavramı için ‘üç yıl’ zaman dilimi bazı endüstriler bakımından çok uzun olabilir. AB’de Dikey Anlaşmalara ilişkin Rehber’de potansiyel rakip</p>	<p>(f) Fiili rakip: Aynı ilgili pazarda aktif olarak faaliyet göstermekte olan teşebbüsü,</p> <p><u>(f) Mevcut rakip: ilgili coğrafi pazarda, sözleşme konusu ürün veya teknolojilerin yerini alabilecek ya da bu ürün veya teknolojileri geliştirebilecek veya ikame edebilecek ürünleri, teknolojiyi veya süreçleri sunabilen teşebbüsü,</u></p> <p><u>İlgili pazar: Sözleşme konusu ürünlerin ya da teknolojilerin ait olduğu ilgili ürün veya teknoloji pazarı ve ilgili coğrafi pazarı,</u></p> <p>(j) Potansiyel rakip: AR-GE anlaşmasının yokluğu durumunda fiyatlarda küçük ve kalıcı bir artış olması halinde, gerekli dönüştürme maliyetlerine katlanarak veya ek yatırımları yaparak <u>üç bir</u> yılı aşmayacak zaman diliminde <u>ilgili coğrafi pazarda, sözleşme konusu ürünlerin veya teknolojilerin yerini alabilecek ya da bunları geliştirebilecek veya ikame edebilecek ürünleri,</u></p>
--	--	---

<p>(k) Rakip teşebbüs: Aynı ürün veya teknoloji pazarında faaliyette bulunan mevcut ya da potansiyel rakibi,</p> <p>...</p> <p>(2) Aşağıdaki hallerde AR-GE'nin taraflarca birlikte yürütüldüğü ya da sonuçlarının ortaklaşa kullanıldığı kabul edilir:</p>	<p>için bir yıllık bir zaman diliminde ilgili pazara girebilmesi esas alınmaktadır¹. Ar-Ge Tebliği'nde de buna paralel bir süre öngörülmesi daha gerçekçi olacaktır.</p> <p>Rakip teşebbüs kavramı tanımlanırken "aynı ürün veya teknoloji pazarı"nda faaliyette bulunan teşebbüsleri içerdiği açıklanmaktadır. Ancak "aynı ilgili ürün veya teknoloji pazarı" denilmesi terminoloji birliği açısından daha doğru olacaktır.</p> <p>Taslak Tebliğ'in birçok yerinde "sonuçlardan ortak faydalanma" ifadesi kullanılırken 4. maddenin 2. fıkrasında sonuçların ortaklaşa kullanıldığı ifadesi geçmektedir. 2. Fıkrada da benzer ifadenin kullanılması önerilmektedir.</p> <p>Gerek 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ve 2008/2 sayılı Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde olduğu, gerekse mehaz AB Tüzüğü'nde yapılmış olduğu üzere, Taslak Tebliğ kapsamında da "know-how" teriminin ve ayrıntıların açık bir şekilde belirtilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.</p>	<p><u>teknolojileri veya süreçleri arz etme olasılığı bulunan teşebbüsü, ilgili pazara girme olasılığı bulunan teşebbüsü</u></p> <p>(k) Rakip teşebbüs: Aynı ilgili ürün veya teknoloji pazarında faaliyette bulunan mevcut ya da potansiyel rakibi,</p> <p>(2) Aşağıdaki hallerde AR-GE'nin taraflarca birlikte yürütüldüğü ya da sonuçlarından ortaklaşa faydalanıldığı kullanıldığı kabul edilir:</p> <p><u>Know-how: Tecrübe ve denemeler sonucu elde edilen uygulamaya yönelik, gizli, esaslı ve belirlenmiş bilgi paketi anlamına gelir.</u></p> <p><u>Bu tanımdaki;</u></p> <p><u>(1) Gizli kavramı, know-how'ın bir bütün halinde veya parçaları tam olarak bir araya getirildiğinde ve birleştirildiğinde dahi herkes tarafından bilinmemesini ya da kolaylıkla erişilebilir olmamasını,</u></p> <p><u>2) Esaslı kavramı, know-how'ın, anlaşma konusu ürünlerin üretimi için önemli ve</u></p>
---	---	---

¹ Guidelines on Vertical Restraints (2010), 27. paragraf

		<p>yararlı olmasını, 3) Belirlenmiş kavramı, know-how'ın, gizli ve esaslı olma şartlarını taşıdığını doğrulayabilmek için, yeterince geniş kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış olmasını ifade eder.”</p>
<p>Muafiyetin genel koşulları MADDE 6</p> <p>(1) Bu Tebliğ kapsamındaki muafiyetten aşağıda belirtilen anlaşmalar yararlanır:</p> <p>(a) Anlaşma, sonuçlardan ortak faydalanmayı içermekte ve taraflardan en az ikisi ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler konumunda ise, tarafların tümünün ilgili pazardaki toplam pazar paylarının %40'ı aşmaması,</p>	<p>Öncelikle AB düzenlemesinde pazar payı eşiği ve muafiyetin koşulları ayrı ayrı düzenlenirken taslakta her ikisinin aynı maddede yer alması karışıklığa yol açmaktadır. Mümkünse, bu iki bölümün ayrı ayrı düzenlenmesi önerilmektedir.</p> <p>AB Tüzüğü ile kıyaslandığında Taslak Tebliğ ile getirilen pazar payı eşiklerinin daha yüksek olduğu ve 2003/2 sayılı mevcut AR-GE Tebliği'nde yer alan eşiklerin korunduğu anlaşılmaktadır.</p> <p>Bununla birlikte, rakip teşebbüsler için getirilen %40 pazar payı eşiği her ne kadar AB'de öngörülenden daha yüksek olsa da; mevcut durumda Türkiye açısından Ar-Ge çalışmalarının teşvik edilmesi önem arz etmektedir. Dolayısıyla bugüne dek mevcut Rekabet Kurulu kararları çerçevesinde rekabeti önemli ölçüde etkileyen bir ortak Ar-Ge veya sonuçlarından ortak faydalanma sağlayan işbirliği olmadığı ve ayrıca muafiyetin geri alınması enstrümanının da varlığı göz önüne alındığında mevcut eşiğin kaldırılması veya</p>	<p>(a) Anlaşma, sonuçlardan ortak faydalanmayı içermekte ve taraflardan en az ikisi ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler konumunda ise, tarafların tümünün ilgili pazardaki toplam pazar paylarının <u>anlaşmanın imzalandığı tarihte %60'ı aşmaması,</u></p>

<p>(b) Anlaşma, sonuçlardan ortak faydalanmayı içermekte ve taraflardan en az ikisi ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler konumunda ise, bedelli AR-GE'de, bir tarafın aynı sözleşme konusu ürün ve teknolojileri içeren birden çok AR-GE anlaşmasında finanse eden taraf olması durumunda, finanse eden taraf ve ilgili tüm tarafların payının toplam %40'ı aşmaması,</p>	<p>daha yüksek belirlenmesi uygun olacaktır.</p> <p>Buna ek olarak, hukuki belirlilik açısından, söz konusu eşiklerin tarafların "ilgili pazardaki" toplam pazar payı olduğu -Taslak madde 6(1)(a) ve (c)'de belirtildiği gibi - Taslak madde 6(1)(b)'de de açıkça düzenlenmelidir.</p> <p>Ayrıca, Taslak madde 6(1)(a) ve (b)'de yer alan "ilgili ürün pazarında" ifadeleri kaldırılmalıdır. Zira AB Tüzüğü'nde bu ifade olmayıp yalnızca rakip teşebbüs ifadesi geçtiği gibi, aksi bir durum yurt dışındaki yabancı teşebbüsler ile yapılacak Ar-Ge anlaşmalarında eşige takılma gibi olumsuz bir sonuç doğurabilecektir.</p> <p>6. maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde eşikler belirtilirken "taraflardan en az ikisi ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler ise" ifadesi ile teknoloji pazarındaki rakipler arasındaki işbirliklerine söz konusu eşğin uygulanmayacağı anlamı çıkmaktadır. Teknoloji pazarındaki rakip teşebbüslere paralel biçimde, ürün pazarındaki rakipler arasındaki işbirlikleri için de eşğin uygulanmaması mantıklı olacaktır. Burada ayrıca tanımlar kısmında rakip teşebbüs kavramının, mevzuata paralel biçimde açıkça ilgili coğrafi pazar bakımından da rakip teşebbüsleri kapsamı gerektiği bir kez daha belirtilmelidir.</p> <p>Taslak madde 6(1)(c) kapsamında sözleşme</p>	<p>(b) Anlaşma, sonuçlardan ortak faydalanmayı içermekte ve taraflardan en az ikisi ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler konumunda ise, bedelli AR-GE'de, bir tarafın aynı sözleşme konusu ürün ve teknolojileri içeren birden çok AR-GE anlaşmasında finanse eden taraf olması durumunda, finanse eden taraf ve ilgili tüm tarafların <u>payının ilgili pazardaki toplam pazar paylarının anlaşmanın imzalandığı tarihte toplam %60'ı aşmaması,</u></p>
--	---	---

<p>(c) Sözleşme konusu ürünlerin dağıtım hakkının münhasıran taraflardan birine ya da taraflarca kontrol edilen bir teşebbüse ya da taraflarca birlikte tayin edilen üçüncü bir teşebbüse verilmiş olması halinde, finanse eden taraf dahil tarafların tümünün ilgili pazardaki toplam pazar paylarının %20'yi aşmaması,</p> <p>(ç) AR-GE'nin kapsamı ve amacının anlaşmada açıkça tanımlanmış olması,</p> <p>(d) Ortak veya bedelli AR-GE'de anlaşmaya taraf tüm teşebbüslerin, faydalanma anlamında uzmanlaşma söz konusu olduğunda sonuçlara erişimin uygun ölçüde sınırlandırılması haricinde, çalışma sonuçlarına tam erişiminin sağlanması,</p> <p>...</p>	<p>konusu ürünlerin münhasır dağıtım hakkının sözleşme taraflarından birine ya da taraflarca belirlenen üçüncü bir teşebbüse verilmesi durumunda, finanse eden taraf dahil tarafların tümünün ilgili pazardaki toplam pazar paylarının %20'yi aşmaması gerektiği belirtilmektedir. Söz konusu pazar payı eşliğinin Ar-Ge anlaşmalarının sonuçlarından faydalanılmasını ciddi anlamda kısıtladığı düşünülmektedir. Rakip olmayan teşebbüsler arasındaki Ar-Ge işbirlikleri herhangi bir pazar payı eşğine tabi olmaksızın Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanırken bu teşebbüsler arasındaki Ar-Ge işbirliğinin münhasır dağıtım hakkının verilmesini içermesi halinde %20 pazar payı eşiği nedeniyle bu işbirliği Tebliğ'den yararlanamamaktadır. Ayrıca söz konusu eşik AB düzenlemesinde de mevcut değildir. Bu nedenle (c) bendindeki pazar payı eşliğinin tamamen kaldırılması uygun olacaktır.</p> <p>6/1(d) maddesindeki çalışmanın sonuçlarına erişim hakkı, AB düzenlemesinde "nihai sonuçlar" olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, AB'deki düzenlemede kullanım alanı (field of use) kısıtlamasının üretim/satış veya bölge/müşteri kısıtlaması sayılmadığı açıkça belirtilmekte, faydalanma anlamında uzmanlaşma tanımı kapsamına girdiği de ifade edilmektedir². Bu durum dikkate alınarak,</p>	<p>(c) Sözleşme konusu ürünlerin dağıtım hakkının münhasıran taraflardan birine ya da taraflarca kontrol edilen bir teşebbüse ya da taraflarca birlikte tayin edilen üçüncü bir teşebbüse verilmiş olması halinde, finanse eden taraf dahil tarafların tümünün ilgili pazardaki toplam pazar paylarının %20'yi aşmaması,</p> <p>(d) Ortak veya bedelli AR-GE'de anlaşmaya taraf tüm teşebbüslerin, faydalanma anlamında uzmanlaşma söz konusu olduğunda sonuçlara erişimin uygun ölçüde sınırlandırılması haricinde, çalışmanın nihai sonuçlarına tam erişiminin sağlanması</p>
--	--	---

² 1217/2010 sayılı Tüzük, 15. Paragraf ve 1/1(o) maddesi

<p>(g) Faydalanma anlamında uzmanlaşma içeren anlaşmalarda, sözleşme konusu ürünlerin ortak dağıtımına veya taraflardan biri tarafından dağıtımına karar verilmemiş ise, üretimi üstlenen teşebbüs veya teşebbüslerin, tarafların sözleşme konusu ürünlere ilişkin siparişlerini karşılamaları.</p> <p>(2) Sözleşme konusu ürünler taraflarca başka bir mal veya hizmetin üretiminde kullanılan hammadde veya ara malı niteliğindeyse, bu ürünlerin nihai mal veya hizmetin asli unsurunu teşkil etmesi halinde, tarafların pazar payının hesaplanmasında söz konusu nihai mal veya hizmete ilişkin pazar esas alınır.</p>	<p>Tebliğ Taslağı'nda da kullanım alanı kısıtlamalarına ilişkin benzer açıklamalar yapılması ve bu maddede sonuçlara erişimin izin verilen kullanım alanı ile sınırlı olmasının belirtilmesinde fayda vardır.</p> <p>6/1(g) maddesinde ortak dağıtım ile ne ifade edilmek istendiği AB düzenlemesine paralel şekilde açıklanmalıdır. Ayrıca "taraflardan biri tarafından dağıtımına karar verilmemiş" ifadesinin "yalnızca üreten taraf tarafından dağıtılmasına karar verilmemiş ise" olarak değiştirilmesi daha anlamlı olacaktır.</p> <p>6/2. maddede sözleşme konusu ürünlerin nihai mal veya hizmetlerin asli unsurunu teşkil etmesi ifadesi "asli unsur" ile anlatılmak istenen husus bakımından yeterince açıklayıcı değildir. Ayrıca söz konusu hammadde veya ara malı birbirinden farklı nihai mal veya hizmet üretimlerinde kullanılıyorsa pazar payının ne şekilde hesaplanacağı hususu da net değildir. Bu madde AB düzenlemesinde yer almamaktadır.</p> <p><u>Pazar payı değerlendirmesinin yapılacağı zaman</u></p> <p>Bir AR-GE anlaşmasının grup muafiyetinden</p>	<p>g) Faydalanma anlamında uzmanlaşma içeren anlaşmalarda, sözleşme konusu ürünlerin <u>birlikte oluşturulan bir ekip, organizasyon veya teşebbüs tarafından, ya da birlikte tayin edilen üçüncü bir teşebbüs aracılığıyla yürütülmesi anlamında ortak dağıtımına veya yalnızca üreten taraf tarafından dağıtılmasına karar verilmemiş ise taraflardan biri tarafından dağıtımına karar verilmemiş ise</u>, üretimi üstlenen teşebbüs veya teşebbüslerin, tarafların sözleşme konusu ürünlere ilişkin siparişlerini karşılamaları.</p> <p>(2) Sözleşme konusu ürünler taraflarca başka bir mal veya hizmetin üretiminde kullanılan hammadde veya ara malı niteliğindeyse, bu ürünlerin nihai mal veya hizmetin asli unsurunu teşkil etmesi halinde, tarafların pazar payının hesaplanmasında söz konusu nihai mal veya hizmete ilişkin pazar esas alınır.</p>
--	---	--

yararlanıp yararlanmadığının belirlenmesine ilişkin pazar payı değerlendirmesinin ne zaman yapılacağı hususu, AR-GE yatırımları açısından hukuki güvenliğin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Özellikle, mehz AB Tüzüğü'nün pazar payı eşiklerine ilişkin 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında pazar payı eşiklerine ilişkin incelemenin "AR-GE anlaşmasının imzalandığı" tarihte yapılacağı belirtilmekte ve bu tarihte pazar payı eşığının altında kalınmakta ise anlaşmanın aynı maddenin birinci fıkrasında tanımlanan süre boyunca muafiyetten yararlanacağı hükme bağlanmaktadır. Bir AR-GE anlaşmasının grup muafiyetinden öngörülebilir ve yeterince uzun bir süre boyunca yararlanabileceğinin anlaşmanın başlangıcında belirlenebilir olması, uzun vadeli yatırımların teşvik edilebilmesi için büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Taslak Tebliğ bağlamında da mehz AB Tüzüğü'nün ilgili maddesinde yer alan yaklaşımın benimsenmesi ve anlaşmanın imzalanması sırasında ilgili pazar payı eşığının altında kalan tüm rakipler arası AR-GE anlaşmalarının, arada ortaya çıkan pazar payı değişimlerine bakılmaksızın, muafiyet süresinin tümü boyunca muafiyetten yararlanacağına hükme bağlanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

İlgili ürün pazarında rakip konumunda olmayan taraflar arasındaki anlaşmalar

(3) Taraflarının ilgili ürün pazarında rakip teşebbüs olmadığı AR-GE anlaşmaları, birinci fıkrada öngörülen

	<p>Taslak Tebliğ’de yer alan pazar payı eşiklerinin sadece ilgili ürün pazarında rakip konumunda olan taraflar arasında yapılan AR-GE anlaşmaları için geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda AB Tüzüğü’nde olduğu gibi rakip olmayan teşebbüsler arasındaki anlaşmalara ilişkin herhangi bir pazar payı eşığının uygulanmayacağı Taslak madde 6 içerisinde açık bir şekilde ifade edilmesinin hukuki belirlilik açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.</p>	<p><u>pazar payı eşığı koşullarına tabi değildir.</u></p>
<p>Muafiyet süreleri MADDE 7</p> <p>(1) Sadece AR-GE içeren anlaşmalara bu Tebliğ ile tanınan muafiyet, anlaşma süresince geçerlidir. AR-GE sonuçlarından ortak faydalanma söz konusu olması halinde, muafiyet, sözleşme konusu ürünlerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde pazara ilk olarak sunulduğu tarihten başlamak üzere beş yıl için daha geçerli olur.</p>	<p>AR-GE çalışmalarının ve bu çalışmaların teşvik edilmesi açısından çalışmalardan faydalanma sürelerinin büyük önem arz etmesi sebebiyle, rakipler arasında yapılan sözleşmeler çerçevesinde yapılan ortak faydalanma sürelerinin de beş yıldan daha uzun bir süre geçerli olması önem arz etmektedir.</p> <p>Muafiyet süresinin beş yıl olması birçok endüstri bakımından yatırım miktarının yüksekliği ve alınan riskin büyüklüğü itibarıyla ortak Ar-Ge çalışmalarını teşvik etmekten uzaktır. Nitekim, 08.07.2005 tarih, 05-44/628-161 sayılı Rekabet Kurulu Kararında da belirtildiği üzere, önemli düzeyde sabit yatırım gerektiren ve tarafların etkin üretim ölçeğine ulaşabilmesi ve gerçekleştirdikleri sabit yatırımın karşılığını alabilmeleri için</p>	<p>(1) Sadece AR-GE içeren anlaşmalara bu Tebliğ ile tanınan muafiyet, anlaşma süresince geçerlidir. AR-GE sonuçlarından ortak faydalanma söz konusu olması halinde, muafiyet, sözleşme konusu ürünlerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde pazara ilk olarak sunulduğu tarihten başlamak üzere <u>anlaşma süresince beş yıl için daha geçerli olur.</u></p> <p><i>Veya</i></p> <p>(1) Sadece AR-GE içeren anlaşmalara bu Tebliğ ile tanınan muafiyet, anlaşma süresince geçerlidir. AR-GE sonuçlarından ortak faydalanma söz konusu olması halinde, muafiyet, sözleşme konusu ürünlerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde pazara ilk olarak sunulduğu tarihten başlamak üzere <u>beş on yıl için daha geçerli olur. Süre bitiminde eşikler aşılmıyorsa muafiyet devam eder. Rakip olmayan</u></p>

	<p>geliştirdikleri ürünleri 7-10 yıl gibi sürelerde üretmeleri gereken endüstriler olabilmektedir. Bu nedenle, bugüne dek rekabeti önemli ölçüde sınırlayan bir Ar-Ge anlaşmasının da Kurum tarafından inceleme konusu olmadığı göz önüne alındığında grup muafiyetinin süresiz olması ve gerektiği takdirde muafiyetin geri alınması enstrümanın kullanılması yaklaşımı daha etkin olabilecektir. Şayet muafiyetin süresiz olması benimsenmez ise, mevcut 5 yıllık sürenin anlaşmanın sonuçlarını doğurması ve sabit yatırımların karşılığını alabilmek bakımından yetersizliği karşısında en az 10 yıllık bir süre öngörülmesi daha uygun olacaktır. Ayrıca mevzuatta olduğu gibi süre bitiminde pazar payı eşikleri aşılmıyorsa anlaşma grup muafiyetinden faydalanmaya devam edebilmelidir.</p> <p>Muafiyet süresinin belirlenmesinde sözleşme taraflarının rakip olup olmadığı hususunun dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. Oysa rakip olmayan teşebbüsler arasında yapılacak AR-GE anlaşmalarının rekabeti kısıtlama ihtimalinin daha düşük olduğu söylenebilecektir. Bu nedenle rakip olmayan teşebbüsler arasında yapılan AR-GE anlaşmalarına sağlanacak muafiyet süresinin herhangi bir şekilde sınırlandırılması gerektiği düşünülmektedir.</p> <p>Mehaz AB Tüzüğü'nün 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, ilgili maddenin birinci fıkrasında belirtilen sürenin aşılması</p>	<p><u>teşebbüsler arasındaki anlaşmalar anlaşma süresince muafiyetten yararlanır.</u></p>
--	---	---

	<p>sonrasında da, tarafların ilgili ürün ve teknoloji pazarındaki toplam paylarının ilgili eşğin altında kaldığı müddetçe grup muafiyetinin devam edeceği belirtilmektedir. Gerçekten de, pazar payı sınırlı olan teşebbüsler arasındaki anlaşmaların da rekabeti engelleme olasılığının düşük olduğu söylenebilecektir. Bu nedenle mehz AB Tüzüğü'ne paralel olarak, Taslak Tebliğ kapsamında da grup muafiyetinin tarafların ilgili pazardaki payının belli bir seviyeyi aşmadığı müddetçe devam edeceğinin Taslak Tebliğ'de açıkça Taslak Madde 7 kapsamında hükme bağlanması yararlı olacaktır.</p>	
<p>Anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamalar MADDE 8</p> <p>...</p> <p>b) Aşağıdaki haller dışında sözleşme konusu ürünlerin üretim veya satış miktarının birlikte belirlenmesi ya da tarafların bir veya birkaçının söz konusu ürünlerin üretim veya satış miktarını bağımsız olarak belirleme yetkilerinin sınırlandırılması;</p> <p>...</p> <p>c) AR-GE çalışmalarının birlikte oluşturulan bir ekip, organizasyon veya teşebbüs tarafından, ya da birlikte tayin edilen</p>	<p>Taslak Tebliğ'in 8/1(b) maddesinde kullanım alanı sınırlamalarının üretim veya satış miktarının belirlenmesi olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği net değildir. 1217/2010 sayılı AB Tüzüğü'nde kullanım alanı sınırlamalarına açıkça izin verilmektedir.</p> <p>Taslağın 8/1(c) maddesinde, Ar-Ge çalışmalarının ortaklaşa yürütüldüğü durumda sözleşme konusu ürünlerin ya da sözleşme konusu teknolojilerin üçüncü taraflara</p>	<p>c) AR-GE çalışmalarının birlikte oluşturulan bir ekip, organizasyon veya teşebbüs tarafından, ya da birlikte tayin edilen üçüncü bir teşebbüs aracılığıyla</p>

<p>üçüncü bir teşebbüs aracılığıyla yürütüldüğü durumda, sözleşme konusu ürünlerin ya da sözleşme konusu teknolojilerin üçüncü taraflara satışında satış ya da lisanslama fiyatlarının belirlenmesi,</p>	<p>satışında, satış ya da lisanslama fiyatlarının belirlenmesi anlaşmayı grup muafiyeti dışına çıkaran sınırlama olarak belirtilmektedir. Oysa mehz mevzuatın 5/1 (c) maddesinde, sözleşme konusu ürünlerin birlikte oluşturulan bir ekip, organizasyon veya teşebbüs tarafından, ya da birlikte tayin edilen üçüncü bir teşebbüs aracılığıyla yürütülmesi anlamında ortak dağıtım veya sözleşme konusu teknolojilerin ortak lisanslanması söz konusu olduğunda, birincil müşterileri için ürün fiyatlarının veya birincil lisans alanlar için lisans ücretlerinin belirlenmesi anlaşmayı grup muafiyeti kapsamına çıkaran bir sınırlama kabul edilmemektedir.</p>	<p>yürütüldüğü durumda, <u>Sonuçlardan ortak faydalanmanın sözleşme konusu ürünlerin ortak dağıtımını veya sözleşme konusu teknolojilerin ortak lisanslamasını içermesi durumunda birincil müşteriler için sözleşme konusu ürünlerin fiyatlarının ya da birincil lisans alanlar için sözleşme konusu teknolojilerin lisans ücretlerinin belirlenmesi durumu hariç olmak üzere, sözleşme konusu ürünlerin veya sözleşme konusu teknolojilerin üçüncü taraflara satışında satış ya da lisanslama fiyatlarının belirlenmesi,</u></p>
<p>d) Münhasır lisanslama haricinde müşterilere ya da bölgelere pasif satışın kısıtlanması ile faydalanma anlamında uzmanlaşma içeren AR-GE anlaşmaları haricinde, taraflar arasında müşteri ya da bölge paylaşımı içeren kısıtlamalar,</p>	<p>Taslağın 8/1(d) maddesi, münhasır lisanslamada pasif satış kısıtlamasına izin vermektedir. AB'de Dikey Anlaşmalara İlişkin Rehber, yeni bir ürün veya pazarın söz konusu olduğu durumlar için dağıtıcının üstleneceği yatırımları korumak amacıyla iki yıl süre ile pasif satışların kısıtlanmasını 101. madde kapsamına dahi sokmamaktadır. Dolayısıyla Ar-Ge Tebliği bakımından da yeni ürün ve teknolojilerin pazara girişi açısından dağıtım için faydalanma anlamında uzmanlaşma söz konusu olduğunda en az 2 yıl süre ile pasif satış kısıtlamasının anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran bir kısıtlama olarak değerlendirilmemesi uygun olacaktır.</p>	<p>d) Münhasır lisanslama ve iki yıl süre boyunca yeni ürünlerin dağıtımını haricinde, müşterilere ya da bölgelere pasif satışın kısıtlanması</p>
<p>e) Başta fikri hakların kullanılması yoluyla olmak üzere çeşitli tedbirlerle, taraflarca ya da taraflardan birinin rızasıyla pazara yasal olarak sunulmuş sözleşme konusu ürünlerin dağıtıcılar tarafından elde edilmesinin ve/veya pazara sunulmasının ya da kullanıcılar tarafından elde edilmesinin engellenmesi.</p>	<p>Taslak madde 8(1)(d) kapsamında münhasır</p>	<p>e) ile Faydalanma anlamında uzmanlaşma içeren AR-GE anlaşmaları haricinde, taraflar arasında müşteri ya da bölge paylaşımı içeren kısıtlamalar,</p> <p>ef) Başta fikri hakların kullanılması yoluyla olmak üzere çeşitli tedbirlerle, taraflarca ya da taraflardan birinin rızasıyla pazara yasal olarak sunulmuş sözleşme konusu ürünlerin dağıtıcılar tarafından elde edilmesinin ve/veya pazara sunulmasının ya da kullanıcılar tarafından elde edilmesinin engellenmesi</p>

lisanslama yoluyla belirli müşterilere ve bölgelere pasif satışın kısıtlanmasının mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. AR-GE çalışmalarından daha iyi şekilde faydalanılması ve bu kapsamda teşebbüslerin AR-GE çalışmalarının teşvik edilmesi açısından söz konusu düzenlemenin faydalı olduğu düşünülmektedir.

Bununla birlikte, faydalanma anlamında uzmanlaşma kapsamında mümkün kılınan müşteri ya da bölge paylaşımlarına ilişkin muafiyet şartlarının daha açık bir şekilde belirlenmesi uygun olacaktır. Özellikle bölge veya müşteri paylaşımı kapsamında pasif satışların da engellenip engellenemeyeceğinin açık bir şekilde ifade edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Münhasır lisanslama anlaşmalarında olduğu gibi, taraflar arasındaki faydalanma anlamında uzmanlaşma kapsamında da pasif satışların engellenmesinin mümkün kılınması AR-GE çalışmalarından daha iyi şekilde faydalanılması ve bu kapsamda teşebbüslerin AR-GE çalışmalarının teşvik edilmesi açısından faydalı olabilecektir.

Her ne kadar AB Tüzüğü'ne kapsamında bu çerçevede sadece aktif satışların kısıtlanması öngörülse de, ülkemizin gelişmekte olan bir ülke olması ve AR-GE çalışmalarının teknolojik gelişme, ekonomik kalkınma ve yenilikçilik

	<p>açısından son derece önemli olması sebebiyle, AB Tüzüğü'ndeki yaklaşımdan daha serbest ve geniş bir uygulama ile faydalanma anlamında uzmanlaşma kapsamında pasif satışların kısıtlanmasına olanak sağlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.</p>	
<p>Kapsam dışında bırakılan kısıtlamalar MADDE 9</p> <p>(1) AR-GE anlaşmalarında bulunan aşağıda sayılan kısıtlamalara 5 inci maddede yer alan muafiyet hükümleri uygulanmaz:</p> <p>(a) Tarafların, AR-GE ile ilgili olan veya AR-GE sonuçlarının korunmasına yarayan fikri hakların geçerliliğine programın tamamlanmasından veya anlaşmanın sona ermesinden sonra itiraz etme haklarının ortadan kaldırılması,</p> <p>...</p>	<p>9/1(a) bendindeki itiraz etme hakkının ortadan kaldırılması, tarafların anlaşmayı sona erdirme hakkını engelleyecek şekilde yorumlanmamalıdır.</p>	<p>(a) <u>Anlaşmayı sona erdirme hakkı saklı kalmak kaydıyla,</u> tarafların, AR-GE ile ilgili olan veya AR-GE sonuçlarının korunmasına yarayan fikri hakların geçerliliğine programın tamamlanmasından veya anlaşmanın sona ermesinden sonra itiraz etme haklarının ortadan kaldırılması,</p>
<p>Pazar payı eşliğinin uygulanması MADDE 10</p> <p>(1) 6 ncı maddede öngörülen pazar payı eşliğinin uygulanması bakımından aşağıdaki esaslar geçerlidir:</p> <p>...</p>	<p>Pazar payı eşiklerine ilişkin görüşlerimiz yukarıda 6. maddeye ilişkin bölümde belirtilmiştir.</p>	<p>(1) 6 ncı maddede öngörülen pazar payı eşliğinin uygulanması bakımından aşağıdaki esaslar geçerlidir:</p> <p>...</p> <p>(c) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri</p>

<p>(c) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 40'tan fazla olmayıp daha sonra yüzde 45'i aşmayacak şekilde eşiğin üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 40 oranındaki pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden sonraki iki yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p>(ç) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 40'tan fazla olmayıp daha sonra yüzde 45'in üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 45 oranındaki eşiğin ilk aşıldığı yılı takip eden yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p>(d) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 20'den fazla olmayıp daha sonra yüzde 25'i aşmayacak şekilde eşiğin üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 20 oranındaki pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden sonraki iki yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p>(e) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 20'den fazla olmayıp daha sonra yüzde 25'in üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 20 oranındaki pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p>	<p>Tebliğ'de pazar payı eşiği kalacaksa, 10/1 (c), (ç), (d) ve (e)'de eşiklerin aşılması durumunda eşiğin düzeyine göre Tebliğ'in 1 veya 2 yıl daha uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin, uygulamayı kolaylaştırmak açısından pazar payındaki değişim miktarına bakılmaksızın, eşik aşılması durumunda eşiğin aşıldığı yılı takip eden 2 yıl daha grup muafiyeti uygulanacak şekilde tek bir bentte düzenlenmesi daha uygun olacaktır.</p>	<p>kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 4060'tan fazla olmayıp daha sonra yüzde 4565'i aşmayacak şekilde eşiğin üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 4060 oranındaki pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden sonraki iki yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p>(ç) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 4060'tan fazla olmayıp daha sonra yüzde 4565'in üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 4565 oranındaki eşiğin ilk aşıldığı yılı takip eden yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p><u>(d) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında pazar payı eşiği aşılsa Tebliğ pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden 2 yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</u></p> <p>(d) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 20'den fazla olmayıp daha sonra yüzde 25'i aşmayacak şekilde eşiğin üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 20 oranındaki pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden sonraki iki yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p>(e) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, pazar payı başlangıçta yüzde 20'den fazla olmayıp daha sonra yüzde 25'in üzerine çıkarsa, muafiyet yüzde 20 oranındaki pazar payı eşiğinin ilk aşıldığı yılı takip eden yıl boyunca da geçerli olmaya devam eder.</p> <p>f) (c), (ç) (d) ve (e) bentlerinin sağladığı haklar, sürenin</p>
--	--	---

<p>f) (c), (ç) (d) ve (e) bentlerinin sağladığı haklar, sürenin iki takvim yılını aşmasına neden olacak şekilde birleştirilemez.</p>		<p>iki takvim yılını aşmasına neden olacak şekilde birleştirilemez</p>
<p>GEÇİCİ MADDE 2</p> <p>(1) Bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve 2003/2 sayılı Araştırma ve Geliştirme Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde düzenlenen koşullara uygun olan anlaşmalardan Tebliğ'de düzenlenen koşullara uygun olmayanlar Yürürlük tarihinden itibaren 30 gün içinde Tebliğ'e uygun hale getirildiği takdirde Tebliğ kapsamında sayılır.</p>	<p>Yürürlükte olan ve mevcut Ar-Ge Tebliği'ne uygun Ar-Ge anlaşmalarının Tebliğ yürürlüğe girdikten sonra 30 gün içerisinde yeni Tebliğ'e uygun hale getirilme yükümlülüğü, teşebbüslerin mevcut mevzuata göre işbirliği ve yatırım kararı almış oldukları göz önüne alındığında, teşebbüsler açısından adil görünmemektedir. Bu nedenle, mevcut Tebliğ'e uygun Ar-Ge anlaşmaları için 30 gün içinde yeni Tebliğe uygun hale getirme yükümlülüğü getirilmeyerek bunun teşebbüslerin iradesine bırakılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Öte taraftan, yeni Tebliğ'e uyumlu hale getirmek için öngörülen 30 günlük süre de çok kısa bir zaman dilimidir. Sürenim 2 yıla uzatılması önerilmektedir.</p>	<p>GEÇİCİ MADDE 2</p> <p>(1) Bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve 2003/2 sayılı Araştırma ve Geliştirme Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde düzenlenen koşullara uygun olan yürürlükteki anlaşmalardan Tebliğ'de düzenlenen koşullara uygun olmayanlara Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren <u>30 gün içinde Tebliğ'e uygun hale getirildiği takdirde Tebliğ kapsamında sayılır 2 yıl süre boyunca bu Tebliğ uygulanmaz.</u></p>